

„CUTEZAT-AM, MOȘ CRĂCIUNE“

Cutezat-am, tată, să readuc în prezent scrisoarea unui orfan de război, publicată, cu mai bine de o jumătate de veac în urmă, într-o gazetă hunedoreană. Gazeta se numea „Lancea” și apărea, la Deva, din 1935, dând cititorilor în primul său număr - o lămurire: „Apariția acesteia n-ar mai fi fost necesară în Deva, unde apar atâtea ziare, dacă deara vremurilor nu ne-ar îndemna și pe noi... de a contribui, după puteri și cu înțimă curată la munca de îndrumare a unui popor dezorientat și ajuns la o grea răspintie”.

Care istoria se repetă?... Am răsfolit, cu emoție, paginile gazetei în care autorii ei mărturiseau dintru început: „Nu vom fi un far de îndrumare pentru o politică înaltă, nici o lanternă sculptoare de lumină, dar cel puțin nădăjdum să fim o luminărie potrivită, un opaiț îmbrucător, într-o pustietate de întuneric”.

Nădăjdutesc că, de-a lungul celor patru ani că a flințat - timp în care s-a strămutat la Brad, devenind, la 15 ianuarie 1939, „Foia moșilor de pe Criș și din Munții Apuzeni” - gazeta „Lancea” a reușit să strecoare în să-nțelele cititorilor acea luminărie potrivită, pe care și-a dorit-o atât!

Scrisoarea „Către Moș Crăciun”, a orfa-

nului de război Marin G. Grigore, apărută în nr. 4, din 26 ianuarie 1936, stă mărturie: „Moș Crăciun, cu plete albe, toarse din argint de-omete, Iată că a-ți scrie astăzi, un copil se încumete. Dar să știi că de cutează a-ți trimite aste rânduri E că n-a putut s-oprească răzvrătitele lui gânduri. Moș Crăciune'n orice țară, tu cobori din Cerul Sfint, Arătare de zăpadă, peste-nzăpezit pământ, Și-nodreacă tu de toate, tolbă mare porți în spate Dar în lumea nedreptății, faci și tu o nedreptate! Căci cu tolbă tu cea plină, treci doar pe la cei bogai,

Pe cind celor din bordeie nici măcar nu le-o arăți! Și la cei ce au de toate, tu le dai de toate cele, Iar la cei bătuți de soartă, nu le-ai aduci măcar surcele, Ca în vatra înghețată să aște și ei focul, Amăgindu-se că-n casă coboritu-le-a norocul... Reboltat de toate astea, cutezat-am, Moș Crăciune, Să-ți trimit această carte și în ea o rugăciune: De votești și anul-acesta să-ți continui obiceiul, Miluind din nou palatul, țarăși - ocolind bordeii Atunci... rogu-te, ascultă: nu mai cobori-ntră noi, Să aduci sămînța pismei celor ce-s în nevoi. Fără pata nedreptății s-ar cuvine, tu, să vii Totdeauna în mijlocul nepătaților copii”. Așadar, după mai bine de o jumătate de veac, cutezat-am, Moș Crăciune, a reproduce scrisoarea-rugăciune a studentului orfan de război, considerind-o doar un opaiț în... drumul vieții.

LUCIA LICIU

DIN TARĂ

■ SCHIMBĂRI LA INTERNE. Prin decizia nr. 437, din 10 decembrie 1991, a primului ministru al României, dlul general locotenent Dumitru Pențiu și general-maior George Ioan Dănescu se eliberează din funcțiile de secretar de stat și, respectiv, secretar de stat și șef al Inspectoratului General al Poliției ale Ministerului de Interne. Pe aceeași dată, dlul general-maior Gheorghe Gamba - fost inspector-șef la Mureș - și Nicolae Crăciun - fost judecător la Arad - au fost numiți în funcția de secretari de stat în Ministerul de Interne.

■ CHILE NU-L VA PEDA GERMANIEI PE HONECKER. Chile nu-l va pedea pe fostul lider est-german, Erich Honecker, în poziția cererii oficiale făcute în acest sens de oficialități de la Bonn - a informat ministrul chilian al afacerilor interne, Enrique Krauss, citat de agențiile internaționale de presă.

„Vom acționa conform principiilor diplomatice chilene. Nu-i putem acorda azil, dar îi vom asigura protecția, până la găsirea unei soluții pe cale diplomatică”, a afirmat Krauss, într-un interviu acordat ziarului „El Mercurio”. El și-a exprimat, de asemenea, speranța că fostul lider comunist est-german va înțelege situația și va pleca spre o țară, probabil Coreea de Nord, care a acceptat deja să îl primească.

■ I.R.A. - RESPONSABILITATE PENTRU DOLIA A-TENTATE. Organizația ilegală, Armata Republicană Irlandeză (I.R.A.), și-a asumat responsabilitatea pentru atentatele cu bombe incendiară de simțată și de duminică, asupra unui centru comercial din nordul Londrei și asupra Galeriei Naționale. Într-un comunicat al I.R.A., dat publicității la Dublin și citat de France Presse, se arată că „acțiunile de perturbare a vieții cotidiene, soldate cu pierderi economice, vor continua atâta timp cât Marea Britanie și armata sa ocupă o parte din teritoriul național irlandez”.

■ TUDJMAN DA A-SIGURARI. Președintele Croației, Franjo Tuđman, promițând pacea și cooperarea cu celelalte cinci republici ale fostei Iugoslavii, a cerut insistenț Consiliului de Securitate să nu se mai opună recunoașterii independenței republicii sale.

■ COMITET DEZOLVAT. Comitetul Economic Inter-republican, înscărunat cu coordonarea politicii economice a Uniunii, a început să existe în urma dizolvării structurilor Uniunii Sovietice, decizia duminică trecută de Rusia, Ucraina și Belarus - a declarat, luni, șeful serviciului de presă al președintelui Rusiei, citat de postul de radio Rusia. Conform aceleiași surse, cele trei republici ar urma să încheie în curând și un acord separat în privința armatei.

CUVÎNTUL LIBER

COTIDIAN INDEPENDENT

ANUL III NR. 522

VINERI, 20 DECEMBRIE 1991 4 PAGINI • 8 LEI

Oșteanul și negoțul de țară

Discuție cu dl general HOREA OPRUȚA, din Departamentul Aviației Civile

Fuga ireparabilă timpului? Au subsor celebrele devize ale mai multor dintre participanții la întâlnirea de sâmbătă, 14 decembrie curent. Meritorie inițiativa Prefecturii Hunedoara. Laudabilă promptitudinea cu care s-a răspuns invitației. Seriozitate și temeinicie în documentare, pentru cele mai multe dintre luările de cuvânt. În ansamblu - o reușită, dincolo de gustul amar lăsat de superficialitatea unora

dintre puternicii zilei. Despre participare și despre acuitatea tematicii în discuție - aeroportul Aurel Vlaicu și sistemul de autostrăzi și „drumuri expres” - aș fi luat deja cunoștință din conștientul nostru. N-am putut trece, însă, sub tăcere intervenția dlui general HOREA OPRUȚA, participant din partea

▲ conștient NATALIA VASIU

(Continuare în pag. a 3-a)

Prezentindu-se la redacție, un domn, care nu și-a declinat identitatea, ne-a adus un plic, rugându-ne să-l publicăm conținutul scrisorii. La deschiderea plicului am constatat, cu surprindere, că scrisoarea avea prinșă de ea, cu un boild, prezentând mai multe înșepături, o bancnotă de 500 de lei, care în acest caz își pierde valoarea (!). Fără a comenta un asemenea gest greu de înțeles și de calificat, vom reda, în esență, conținutul scrisorii, care nu poartă nici o semnătură, deși se spune că este adresată în numele unui foarte mare număr de oameni de bună-credință,

la-ți, de, banii înapoi!

ce mărează și trăiesc în municipiul Hunedoara. Considerând că s-a intrat în campania electorală, autorul, sau autorii scrisorii respective aduc în atenție faptul că doresc ca primar al municipiului să fie dl Popescu Constantin-Gigi, care lucrează la Fabrica de Oxigen a S.C. „Siderurgica” S.A. din localitate, el

fiind un om cu calități ce-l recomandă pentru o asemenea investiție. Numai acest om - se arată în scrisoare - poate distruge bișnița, corupția, huliganismul, pentru ca să ducem și noi mai bine”. Ne abținem să facem vreo considerație pe marginea acestei propuneri, lăsând ca electoratul să decidă, la 9 februarie 1992, pe cine va alege în funcția de primar. Vrem doar să-i spunem dlui care ne-a prezentat scrisoarea, că nu așa se face campania electorală, invitându-l totodată să vină la redacție, să-și ia banii înapoi. (N.T.)

DE LA PREFECTURA JUDEȚULUI HUNEDOARA

În perioada sărbătorilor Crăciunului și a Anului Nou, societățile cu activitate de comerț în desfășurarea fondului de marfă destinat copiilor - articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, jucării, globuri, artificii, precum și dulciuri - sînt solicitate să efectueze reduceri de prețuri, începînd cu data de 20 decembrie a.c. Aprobarea efectuării acestor reduceri este de competența consiliilor de administrație ale societăților și se suportă din cheltuielile de circulație, în competența acestora intră nivelul reducerii, precum și perioada pentru care se efectuează. Reducțiile de prețuri respective vor fi afișate la raioanele sau magazinele societăților, la loc vizibil cumpărătorilor.

BANKCOOP S.A. - SUCURSALA DEVA
Felicitați pe toți acționarii, clienții și colaboratorii, cu prilejul Crăciunului, al Anului Nou 1992 și al celorlalte sărbători de iarnă, urîndu-le, totodată, sănătate, fericire și tradiționalul „La mulți ani!”.

UNA PE ZI

Tatăl își întreabă fiul:
- Ce face găina după ce-a ouat?
- Publicitate!

FLASH!

● PREȚUR CEREALELOR. Recent, s-au stabilit noile prețuri la care „Romcereal” preia produsele de la producătorii agricoli. Aceste prețuri sînt: 13 lei/kg la porumb, 14 lei/kg la grâu și 13 lei/kg la orz. Cerealele să fie, că bani avem destui, deși acestia au venit cam târziu, cînd hambarele statului sînt goale. (N.T.)

● DARURI DE CRĂCIUN. Parohia nr. 3 Deva (preot Lucian Popa) a înținat stringerea

de fonduri pentru a fi dăruite copiilor orfan sau abandonati de la Casa de Copii din Bretea Strai. Credincioșii bisericii au adunat suma de 13000 de lei și, prin aportul înmășelilor dne Sofia Dumitra, Paulina Popa și Paraschiva Nimu, s-au cumpărat obiecte vestimentare, dulciuri, fructe și jucării. Un gest de omenie și credință. (E.S.)

● PROFESIONALISM. Dorii un produs de cofetărie excelent? Patibaru „Ambasador” din zona autogării din Brad vă așteaptă cu produse de o foarte bună calitate, la prețuri mai mult decît rezonabile. Un prilej de a vă delecta cu o prăjitură, un corn cald, o cafea sau, de ce nu, „una mică”. Și toate

acestea în condițiile unui profesionalism deosebit. (C.P.)

● BUCURIE ÎN CASE NOI. După cum ne-a relatat dl Măse Tomuș, la Brad, cîteva familii trăiesc bucuria mutării în case noi, prin darea în folosință a blocului 42, cu 24 de apartamente și care dispune de spații comerciale la parter. (S.C.)

● FOTBAL DE SALĂ. Azi și mâine continuă turneul de minifotbal la Sala Sporturilor din Deva. Între orele 9-14 și 15-20, viitorii jucători ai Corvinului, ai Jhului, Mureșului Deva, Chimia Rm. Vilcea, C.S.S. Sebeș își etalează talentul, încîntă spectatorii. Un bun prilej pentru iubitorii fotbalului de a nu

pierde contactul, nici în aceste zile-geroase, cu fotbalul. (S.C.)

● PRIVATIZARE? La intrarea în toaleta din plața acoperită a Hunedoarei, te întimplă cuvenitul anunț de taxare, cu prevenirea că acest loc este privatizat. Te aștepti la ceva deosebit, cum nu există la grupurile sanitare - CURĂȚENIE. Ași! Murdăria, mirosul înșepător, dezordinea sînt la locul lor. Și numai pentru 3 lei. Oare cei care au eliberat autorizația, au trecut vreodată pe-acolo? (S.C.)

FLASH!

DIN LUME

GOSINZEANA

PE-UN CRACUȚ DE MUNTE (a ciobanului)

Pe-un crăcuț de munte
Merg oile-n frunte,
Cu trei ciobănei
Frați-s ei, tustrei...
Fratele cel mare,
El s-a hotărît,
Ca el să-l omoare,
La apus de soare,
Pe fratele mai mic,
Că e mai vâinic,
Ș-are oi mai multe,
Multe și cornute.
El din grai grăia:
Mioară oaceșă,
De trei zile-neoace
Gura nu-ți mai tace,
larba nu-ți mai place,
Nici apă nu bei.
- Sfrăpniorul nostru,
Cum iarba să-mi placă
Și gura să-mi tacă?
Frățiorii tăi
Ei s-au socotit
Ca să mi te-omoare
La apus de soare!
- De m-or omori,

Voi să mă-ngropați
La sfîna de oi,
Ca să fiu cu voi;
In loc de cruciuliță
Să-mi puneți fluierijă,
Fluieră de fag,
Mult zice cu drag,
Fluieră de spine,
Că zice mai bine,
Fluieră de soc,
Că zice cu foc.
Cînd vîntul va bate,
Prin ele-a răzbate,
Oile s-or strînge
După mine-or plînge,
Cu lacrimi de sînge.
Iar voi, frații mei,
Cînd veți merge-acasă
Să-i spuneți așa:
La măicuța mea:
C-am rămas 'napoi
Tot vînzînd la oi,
Numărînd la bani,
Pe aripa subii,
La lumina lunii.

Colindătorii iernilor noastre

Apropierea Crăciunului și a Anului Nou ne duce cu gîndul la satul tradițional, care ne-a încălzit copilăria, ne-a legănat gîndurile și inchipuirile de tot felul, emoțiile care ne așteptau înspre sfîrșitul anului ce venea cu surprize și bucurii, chiar dacă acestea se reduceau la o crenguță de brad, care să miroase frumos, a sărbătoare, și la o bomboană pe care ne-o doream măcar în aceste zile. Așteptam, cu ochii măriți de întrebări — ce, cum se va „întîmpla”? — venirea cetelor de colindători în seara de Ajun al Crăciunului, a cetelor de pițără, în dimineața lui Moș Crăciun, a călușerilor și a dubașilor, care statorniceau un obicei aparte, acela al colindatului, pe care nu ne mai săturam privindu-i. Totul era fabulos, neprevăzut, pentru că omul nu poate fi același în fiecare zi, decum de la un an la altul.

Acum, privit cu ochii maturului, obiceiul nu mai este același, dar este obicei străbun. Intr-o bună și sănătoasă tradiție, factorii culturali ne vor prezenta cele mai frumoase obiceiuri de iarnă, în piața centrală a orașului, de data aceasta la Brad, în 27 decembrie a.c. Să ne stringem cu toții, pentru a trăi o bucurie neprihănită, precum albul zăpezii prilejuită de aceste obiceiuri care vor rămîne peste o mie, două mii de ani, simboluri ale spiritualității noastre, care ne definesc specificul!

MINEL BODEA

Grup de colindători dubași din Dealu Mare (Vălișoara).

Vin călușerii! Da, vor veni și în acest an, după datină, pentru a ne colinda și juca acest joc fără egal, prin bărbăția și spectaculozitatea sa. Vin călușerii, îmbrăcați în splendidele lor costume, împodobite cu brîu tricolor așezat pe diagonală pieptului, cu zurgălăii prinși la picioare, iar în unele părți cu baticuri de „barșon” petrecute peste umărul drept. Vin călușerii cu jocul „Banu Mărăcine”. Unii se vor încumeta să interpreteze și „Romana” — pentru specialiști un dans fie de origine militărească, fie de salon. Un joc însă splendid, cu

VIN CĂLUȘERII!

multe figuri, executat în cerc, aducîndu-ne aminte de motivul soarelui, care străbate aproape toate obiceiurile noastre, aduse plină astăzi, din generație în generație, provenite din negura vremurilor. Să nu uităm că prima atestare a jocului călușeresc o întâlnim la Dimitrie Cantemir, în „Descriptio Moldaviae”.

Vin călușerii! Miine și poimîine, factorii culturali județeni ni-i vor prezenta pe cei mai buni, la Deva, unde va avea loc cu a-

cest prilej și un simpozion, iar mai apoi la Pricaz, pe Valea Mureșului Superior, zonă de baștină a celor mai frumoși călușeri menționați pentru monumentalitatea și albeața costurilor lor, în „Gazeta de Transilvania”, care descrie în amănunțime serbările Astei de la Orăștie.

Vin călușerii! În fiecare gospodărie, a doua și a treia zi de Crăciun, Să-i primim după datină, cu colaci, cu cîrnați, cu vinars, cu fuior și bani! Să dovedim că obiceiul își are încă forța lui extraordinară! — Și o va avea, în veci!

MINEL BODEA

EU AM PĂRINȚI ÎN CERURI! (Tuturor copiilor din casele de copii!)

Ai spus că n-am un tată,
Pe-acest pămînt stingher?
Dar are lumea toată
Un Tată, sus, în Cer!
Ai spus că n-am o mamă?
Dar stă pe tronuri sus
O bună, sfîntă Mamă,
O Mamă-a lui Iisus!
Și Tatăl Sfînt din ceruri
E tatăl meu pe veci,
Și Tatăl tău de-ascemeni,
Prin greul ce îl treci!
O, Maica mea cea Sfîntă
Ascultă gîndul meu,
Ajută lumea toată
Cînd drumul este greu!
Am deci Părinți în Ceruri,
Și îi iubesc nespus,

Și-i rog să mă-ntărească
Întru iubirea lui Iisus!

PAULINA POPA,
educatoare

CÎND IUBIREA

A mai trecut o toamnă,
Și, iată, iarna coboară...
Și iar îngheață,
Sub stresîni de seară...
Ne vom juca cu fulgi de ninsoare,
Și vom cînta un colind,
În neuitare, rîmurînd...
Alerga-vom împreună,
Și vom simți că ni-i sete,
De acele clipe,
Cînd iubirea,
Prea repede putea să ne-mbete!

T. MIRON

CONTRAPUNCT

Literatura Crăciunului

Atmosfera unică pe care o aduce cu sine marele praznic al Nașterii Mîntuitorului se alcătuiește din reverberațiile sfințelor slujbe, din reunirea familiilor, din strălucirea Pomului de Crăciun, din zvonul inconfundabil al colindelor și, nu în ultimul rînd, din bucuria darurilor ale bucatărilor fabuloase ale bucatărilor intrate în ebulliență festivă. În ciuda tuturor opreliștilor, a amenințărilor, a minimalizărilor și a propagandei ateiste, printr-o superbă și tacită solidaritate spirituală a întregului neam, toate acestea s-au păstrat și în cursul lungilor ani ai dictaturii: sfințele slujbe s-au săvîrșit, familiile s-au regăsit, pomii s-au împodobit iar colindele au răsunat tainic în toate casele care n-au încetat să rămîna creștine. După acel glorios și tragic Decembrie '89, odată cu redobîndirea libertății, Sărbătorile Crăciunului și-au regăsit, spontan, și firesc, toată strălucirea ce li s-a cucerit dintotdeauna. Un singur lucru e pe cale să se piardă, și anume acea literatură de un farmec aparte, care sporea și ea, prin accentele-i solemne sau tandre, mirifica atmosfera a Crăciunurilor de odinioară. Căci, rînd la comunism, aproape fiecare scriitor, mai mare sau mai mărunț, a închinat măcar cîteva rînduri luminatului praznic, iar literatura aceasta a însoțit prin ani, ca o podoabă rostită, bucuria sărbătorii. Cei mai în vîrstă ne simțim, și acum, încă adiați de dulci nostalgii, ori de cite ori ne amintim de versuri care ne-au fermecat copilăria, deși de mult nu le-am recitat: „Afară ninge liniștit, / În casă arde focul, / Iar noi pe lingă mama sfînd, / De mult uităm jocul. / E noapte, patul e făcut; / Dar cine să se culce, / Cînd mama spune de Isus / Cu glasul rar și dulce / „Cum s-a născut Hristos în frig / În ieslea cea săracă, / Cum

boul peste el sufla / Căldură ca să-i facă...”. E drept, unele sînt naive și sentimentale, dar rolul lor în ambianța sufletească a Crăciunului, care e prin excelență o sărbătoare a candorii și a speranței, e de necontestat. Cîteva, puține, au fost recuperate în ultimii doi ani, dar întîmplător și fără sistemă. Cea mai mare parte a literaturii Crăciunului zace, încă, uitată în edițiile de dinainte de război, căci, după aceea, cenzura comunistă nu i-a îngăduit reeditarea. Așa se face că azi simțim nevoia acută a unei cărți-florilegiu, care să cuprindă cele mai reprezentative creații dedicate de scriitorii noștri Crăciunului. S-ar putea intitula chiar **Antologia Crăciunului** și n-am nici o îndoială că, grație valorii ei educative, ar face figură de best-seller mai ales în lumea școlilor, mereu improspătată de noile generații. Casa „Ectecord” a rezolvat problema recuperării colindelor, prin editarea cîtorva excelente discuri. Cu o antologie literară însă, lucrurile sînt mai complicate. Pentru realizarea ei, trebuie să te afli într-un centru de cultură cu mari biblioteci, să duci o muncă de benedictin, să răscolești fișiere, să cercezezi edițiile vechi, să transcrii. Și apoi, în condițiile prețurilor exorbitante de azi, să mai găsești și un editor. Unde să se afle acel benedictin, unde acel editor?

Rămîne să ne ocrotim, ca și pînă acum, speranța. Poate, la anul... Căci acum, țare mai sintem săraci și, iată, nu-mi vin în minte decît versurile lui Goga:

„Moș Crăciun,
Moș Crăciun,
La casa de om sărac,
S-a gătat făina-n sac
Și n-avem să-ți dăm
coțac,
Moș Crăciun...”
RAȚU CIOBANU

Colinde din Hunedoara Dulful

Studiile de specialitate consideră Dulful, sau Dolful, ca pe o făptură mitologică ce-și are sălașul în Dunărea. Dacă așa stau lucrurile la prima vedere, prezența Dulfului în folclorul din Hunedoara ar părea anacronică. O dată, pentru că Dunărea, în care ar locui acesta, este foarte departe, așa cum inexistenți ar fi, în consecință, corăbierii care să-i solicite ajutorul. Aceste nedumeriri sînt însă repede înlăturate, dacă vom admite că în străvechime toate apele curgătoare se numeau dunărea, dunăriță, dunărică, sau dunăreană iar faptul că pînă pe la începutul secolului al XX-lea, ambarcațiunii, nu dintre cele mai primitive, transportau pe Mureș mărfuri, în special sare, pînă la Arad, este mai mult decît o certitudine. „Mare parte din locuitorii satelor Teiu, Lăsașu, Tisa au fost, în trecut, vestiți plutași pe Mureș”, mărturisea cîndva dr. doc. Octavian Floca, cunoscut istoric hunedorean. Așadar, prezența acestui animal fantastic, Dulful, în repertoriul artistic popular dintr-o zonă

scîldată de apele Mureșului, este posibilă și credibilă, cel puțin la nivel mitologic. Astfel, în data de 10 ianuarie 1978, am notat de la Florin Tașcău, din satul Tisa, comuna Burjuc, o colindă „a Dulfului”. Ce comunică textul acesteia? Se spune că, undeva, crește un măr cu flori de argint și cu mere de aur, căruia îi dă tircoale Dulful. Acesta „La măr venea-re/ Pe măr se prindea-re./ Merele minca-re,/ Crengi îmi prăpădea-re.” Flăcăul care stă la pîndă scoate arcul „să-l săjete”. Dar Dulful îl cheamă să se prindă în lupte „driepte”. „Cînd fu lingă sară/ Dulful-i d-asudatu, / Mirel jos legatu”, deci este biruit. Juvenile se adresează mîndrele sale, rugînd-o să ceară ajutorul fraților ei și cumnaților flăcăului, care, însă, nu-l ajută. Solicitați, frații flăcăului răspund chemării și vin să-și salveze fratele, care se află în pericol. Omoară Dulful.

Ce frapează, de la început, în colinda de la Teiu? Pînă la un punct, anecdotica coincide cu cea a basmului „Prislea cel voinic și merele

de aur”, dintr-o colindă din Șerel (Pui), dar și în alta, de la Streisîngorgiu: „Deasupra, la răsărit/ Este-un pom mîndru-nflorit / Cu flori dalbe de-argint / Și cu merele de aur...” Așadar, avem de-a face cu o suprapunere a credinței despre Lew (în colinda de la Șerel) cu cea despre Dulf și isprăvile junelui, în lupta cu cel dintîi, în care, de obicei, flăcăul este păcălit. S-ar putea ca aceste situații să se datoreze și memoriei informatorilor, dar s-ar putea să fie vorba și de altceva — dezvoltarea concomitentă a mai multor credințe și datini, texte folclorice care și-au împrumutat reciproc personajele și elementele de decor de care aveau nevoie. În sfîrșit, se cuvine să amintim că textul de la Teiu aparține unei colinde de inițiere într-ale vîndătorii și că rostul ei, afiț de bine exprimat în final, este acela de urare: „Și te veșește, / Mirel tinerel, / Că noi-te-nchinăm, / Dalba-i să-nătate.”

Prof. CLEMENTE CONSTANDIN

Oșteanul și negoțul de țară

(Urmare din pag. 1)

M. Ap. N., Departamentul Aviației Civile. Concizie, claritate, franchețe - atributele luării de cuvânt ale dlui general. „Aeroportul se constituie în filă de istorie pentru Transilvania!” Fără falsă pudoare - ușor remarcabilă la majoritatea mai-marilor zilei - dar și fără emfază, dl general H. Oprea a justificat implicarea armatei și prin obligatoria trăire naționalistă a oșteanului. Sinceritatea recunoașterii - naționalismului drept calitate de căpătii a neamului, și nicidecum ca stare interioară condamnată și dezavuată, a adus un argument în plus pentru temeinicia a ceea ce urmează a se face.

- Implicarea armatei în construirea preconizatului aeroport se constituie în garant al calității - fiind cont de precedente? (respectiv modernizările defectuoase ale Otopeniului și Bănesei)?

- Contribuția aviației militare se reduce doar la realizarea unui segment din lucrări. Concret, un regiment de geniu, specializat în construcții de aeroporturi, va realiza pistele pentru aterizare și rulaj. La cât se limitează competențele noastre!

- Este evident rolul strategic al viitorului aeroport! Ce ne puteți spune, în context?

- Sistemul operațional al aviației militare din Transilvania se cere îmbunătățit. Doresc să spun că aeroporturilor militare existente (Sibiu, Caransebeș, Cîmpia Turzii, Someșeni, Tg. Mureș, Baia Mare - n.n.), se cere a li se alătura altele. Doar așa pot fi înlăturate deficiențele din dispozitivul operativ, deficiențe care țin de repartizarea, deocamdată, neechilibrată în spațiul național.

- În discuție a apărut și re, reapărut toponimul TRANSILVANIA.

- Firesc, în condițiile prezentului ce încearcă „un negoț” cu această dumezișă parte de țară. Oșteanul care sînt, oștean - expresie practică a unui sistem de învățămînt militar ce a perpetuat convingerea în frumusețea lumii românilor, vă spune, însă: Transilvania nu se negociază! Plecat de mult din Transilvania, n-am putut uita, o clipă măcar, frumosul, echilibrul și lumina bună pe care le-am lăsat în urmă. De aceea, cu gîndul am trăit mereu aici, mereu sub semnul celui intraductibil „dor de acasă”.

DEASUPRA CUPELOR CU FRIȘCĂ...

Dacă-i iubim? Un DA ar fi superflu! Dacă ei ne iubesc - aproape de necesara reciprocitate - asta rămîne o chestiune deschisă! Cine sînt partenerii preînsei relații sentimentale? Ei bine, pentru dumneavoastră, stimați cititori, doar pentru dumneavoastră, voi dezavua secretul! Partenerii sînt colegii din redacția „Cuvîntul Liber” și adolescenții lor prieteni din Basarabia, liceeni în clasa a X-a.

Întîlnirile noastre au, decum, tradiție. Și, conform tradiției, i-am invitat la noi, pe cei șapte români de peste Prut, înainte de plecarea lor în vacanță. Știam că gîndurile le fug spre casă, spre bunătățile pregătite de mama, spre Pomul de Crăciun - sub care nu prea știm noi ce le va fi dat să găsească! - spre colindele zăpezii - pe care ne cam îndoim că adolescenții le cunosc...

Nu ne-am putut reprimă însă curiozitatea de a le cunoaște atîtudinea în afît de controversata problemă a unirii teritoriilor românești. Prea tineri pentru decizii tranșante, dar suficient de mari pentru a avea fiecare propria opțiune, copiii ne-au pus pe gînduri. Din polițe, unii - mai ales fetele - au spus, cu jumătate de glas, că „da, poate ar fi bine să ne unim...” Singurul băiat prezent a mărturisit, cu nonsalanță, că „nu, nu e potrivită o unire”. Și, cum copiii se fac, de cele mai multe ori, purtătorii de cuvînt ai părinților lor... noi, cei de față, am simțit suflul rece al respingerii.

Chiar dacă dragoste cu sila nu se poate, am păstrat un moment de reculegere în amintirea **MORTILOR NOȘTRI** de la Dubăsari.

Cineva a avut însă grijă să spulbere gustul amar adus de cuvinte... înțorit de tăceri... Și acest cineva a fost tînărul și întreprinzătorul patron al complexului „Lido”, dl Ilie Florea. Cupe cu cremă marmorată, ninse din abundență cu tentanta frișcă, sînde cu coca-cola și, stăpin în mijlocul mesei, un... tort pentru copiii aflați de parte de casă.

Din partea celor răsfațați cu bunătăți - un „Mulțumim, domnișo Ilie!” Pentru mici și pentru mari - Sărbători Fericite și La mulți ani!

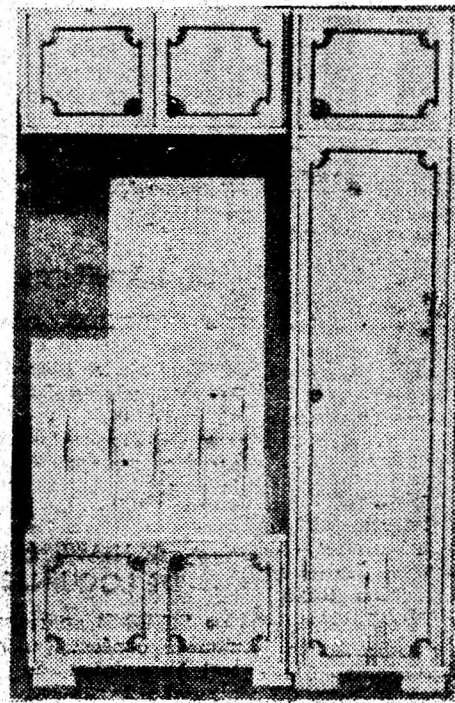
NATALIA VASIU

Cooperativa Meșteșugărească „Moțul” Brad

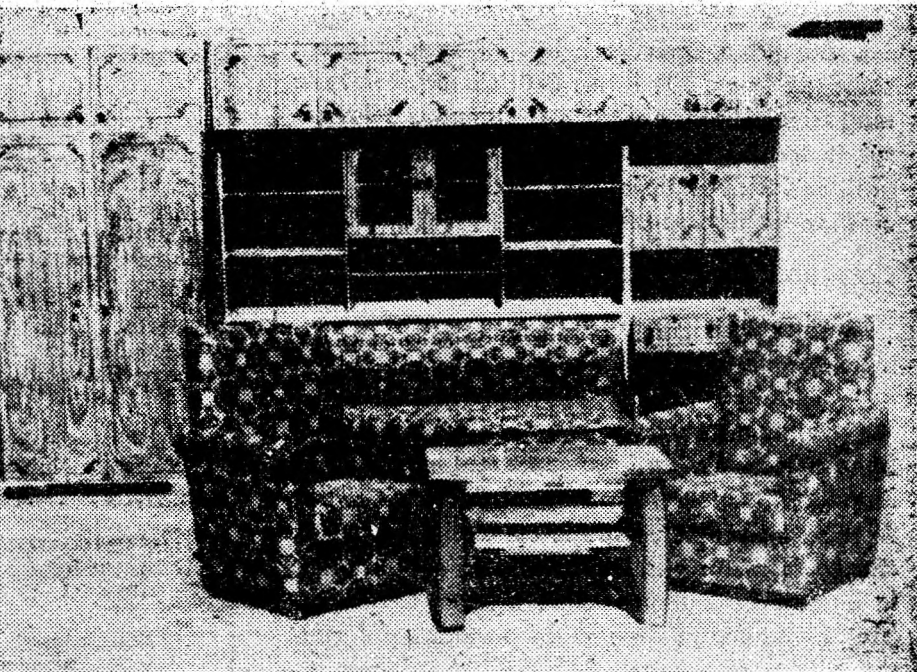
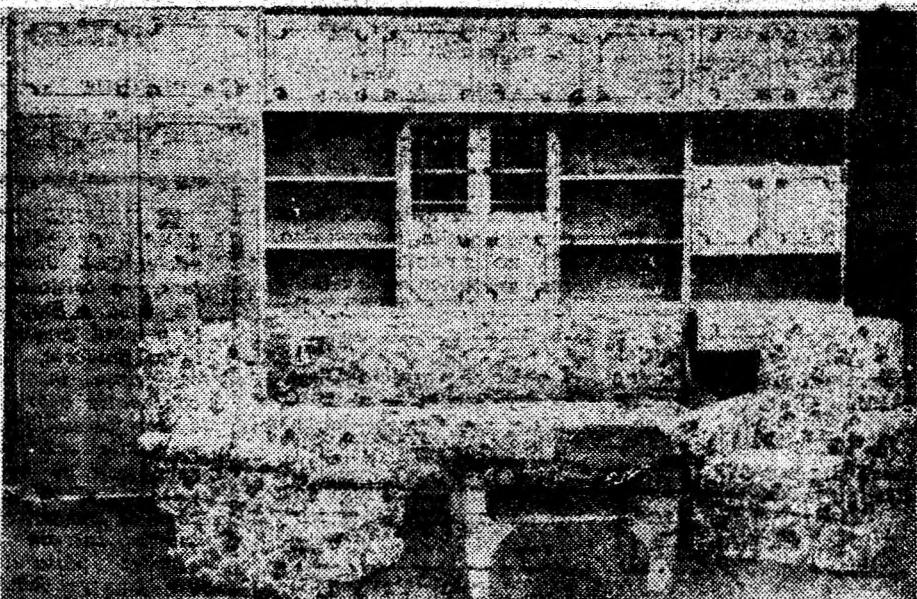
Cu sediul în str. Avram Iancu 30 A, cu o activitate de peste 32 de ani, un partener ideal pentru dv execută în condiții avantajoase, la un înalt nivel calitativ, prin unitățile sale :

- încălțăminte pentru bărbați, femei și copii, prin unitățile de comandă din Brad, str. Cuza Vodă, și serie din Brad și Baia de Criș;

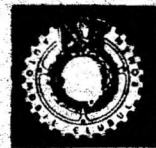
- mobilă de comandă și mică serie, în Brad și în Baia de Criș;
  - îmbrăcăminte de comandă prin unitățile din Brad și Gurabarza și de mică serie în Gurabarza;
  - articole de îmbrăcăminte din piei naturale și înlocuitori;
  - articole de blănărie, cojocărie, argăsit și vopsit piei ovine;
  - articole de tapiserie - fotolii, paturi, scaune, saltele;
  - tapiserie auto;
  - articole de marochinărie;
  - articole de broderie;
  - reparații de orice fel și revizii tehnice anuale la autoturisme;
  - reparații de aparatură electronică - televizoare, aparate de radio, casetofoane și magnetofone;
  - reparații la bunuri de uz casnic - frigider, aspiratoare, boilere, mașini de spălat și rebobinat motoare electrice;
  - reparații ceasuri;
  - bijuterii din aur;
  - reconșionări, reparații și transformări de încălțăminte.
- Comenzile se primesc la centrele din:
Brad - str. Cuza Vodă, bloc 16
Deva - str. Andrei Mureșanu, bloc 1
Deva - Bdul Decebal, bloc D8
- servicii de igienă personală - coafură, cosmetică, manichiură, pedichiură, frizerie;
  - curățatul chimic și spălatul articolelor de îmbrăcăminte și lenjerie;
  - fotografii alb-negru.
- Informații suplimentare la sediul cooperativei sau la telefoanele: 50791, 50636, 51415, prefix 956.

Cine nu își dorește un asemenea mobilier pe coridor sau în holul apartamentului?

Produsele Cooperativei Meșteșugărești „Moțul” Brad - un bun indispensabil căminului dumneavoastră.

AUTOMOBIL CLUBUL ROMÂN
FILIALA HUNEDOARA

Urează membrilor săi și tuturor auto-mobilistilor din județ, cu ocazia Crăciunului și a Anului Nou, multă sănătate, fericire, un an plin de satisfacții, în domeniul profesional și familial, și bucurii prilejuite de excursiile efectuate prin „TOURING—A.C.R.”.

Vă adresăm tradiționala urare „LA MULȚI ANI !”.

Ce găsim în magazine și cofetării pentru pregătirea Pomului de Crăciun?

Cine are copii sau nepoți și-a luat zilele acestea sacoașă în mînă și a pornit în căutarea dulciurilor și a surprizelor pentru Pomul de Crăciun. Numai că surpriza cea mare a fost aceea că niciunde în Deva - luni, 16 decembrie - nu s-au găsit bomboane de pom și nici portocale. Curios este că raioanele de profil ale alimentarelor (nr. 36, 3, 6 „Ulpiu”) erau aprovizionate cu ciocolată și napolitane (de import și la un preț cam piperat), cu dropsuri și drageuri, cu caramele indigene, dar nici acestea prea ieftine (o pungă de drageuri simple, de 150 de grame, costa 52 de lei), în vreme ce la cofetării și patiserii n-am găsit mare lucru.

de-a și bomboane. Citeva pungi cu biluțe colorate și mentolate, expuse pe teighea, dau o notă de sărăcie. Nici cu bomboanele cu miere, ce se mai găseau aici, nu cred că ar putea fi îndulcită atmosfera mult prea „acrită” de atîtudinea vînzătoare de serviciu.

La cofetăria „Deva” se găseau doar napolitane, gumă de mestecat și specialități de ciocolată, iar la „Tosca” aprovizionarea era și mai slabă.

„Coadă” în fața complexului „Lido”. Se vindeau dulciuri, diverse. Inclusiv banane și scurul. Lumea se caută prin buzunare. Cumpără fiecare cite ceva. Puțin. De, scumpetea ne obligă să fim chibzuiți. Reținem un dialog între două mame: „Tu ce faci, cumperi trei cutii sau cum le împarți?”. „Nu, ei nu

măncă unul fără altul”. La care cineva adaugă: „În ziua de azi nu-i bine să ai prea mulți copii. E suficient unul...”.

O interlocutoare, căreia îi respectăm dorința de a nu-i divulga numele, ne spunea: „Marfa este stocată în depozit. Nu știm din dispoziția cui. Nu înțeleg, noi sîntem tot în trecut? Nu-i corect ceea ce se întîmplă. Cînd vine marfa în depozit, să fie dată pe rețea. Să nu mai chinăm omul cu nesiguranța”. De acord, stimată doamnă! Să sperăm că acum, cînd apar aceste rînduri, mult-căutatele bomboane de pom și multe alte surprize au luat drumul unităților de desfăcere. Cine ar avea interesul să le stocheze? Și pentru ce?

ESTERA SINA

Abonamente la ziarul „CUVINTUL LIBER“

Cu toate greutățile provocate de scumpirea hirtiei, de creșterea prețului materialelor tipografice și de neajunsurile întâmpinate în privința ajungerii la timp a presei la cititori, ziarul „Cuvintul Liber“ este permanent alături de abonații și de cititorii săi fideli.

Pentru a avea certitudinea primirii ziarului, cea mai sigură modalitate de a intra în posesia lui o reprezintă abonamentul lunar, trimestrial sau anual. Prin abonamente, costul pe

exemplar al ziarului nostru este mai mic decât cel pe ziarul cumpărat de la chioșcuri.

COSTUL UNUI ABONAMENT ESTE DE 100 DE LEI PE LUNĂ, LA CARE SE ADAUGĂ TAXELE POȘTALE.

Abonamentele pentru luna ianuarie, trimestrul I, și pentru întreg anul 1992, se fac la factorii și oficiile poștale, până la data de 28 decembrie a.c., inclusiv.

MICA PUBLICITATE

ANIVERSARI

● CU ocazia zilei de naștere a lui Gabriel Gloadan, multă sănătate, îmbunătățirea tuturor dorințelor și „La mulți ani!“ din partea prietenei Rodica C. (7539)

VINZARI

CUMPARARI

● ASOCIAȚIA familială „Părți Express-Turist“ Hațeg, M. Eminescu 76, vinde băuturi alcoolice și mărfuri alimentare indigene și din import. (7555)

● CUMPAR dormitor din lemn masiv, culoare închisă, din stejar. Deva, telefoane 13808 sau 17023. (7538)

● VIND ARO — camion (330) cu motor L 27. Informații Deva, (7554)

● VIND ARO 243 Diesel motor Brașov. Deva, telefon 29401. (7621)

● CUMPAR dolari 270 și mărci 170 lei. Deva, telefon 23926. (7652)

● VIND Toyota Starlet. Informații Deva, telefon (7553)

● VIND televizor „Siemens“ și pătuț pentru copii. Deva, telefon 50192. (7528)

● C.A.P. Peștișu Mic vinde la licitație, în ziua de 27 decembrie 1991, mijloace fixe din dotare, depozitate în satele Nandru, Valea Nandruului și Peștișu Mic. Lista se află la sediul C.A.P. (7550)

● VIND casă Brad, str. Viilor 4. Informații Brad, telefon 51340. (7558)

● VIND motor barcă și cazan țuică 35 l. Deva, str. Bălcescu, bl. 12, ap. 25. (7557)

● VIND Dacia 1300, stare bună. Deva, str. N. Bălcescu, nr. 38, între orele 15-20. (7559)

● VIND autoturism Fiat Ritmo, 4 uși, instalație gaz și Alfa Romeo Giulietta 1,3 l. Deva, telefon 16282. (7561)

● VIND tractor mijlociu, preț convenabil, Deva, telefon 18738, după orele 16. (7562)

● VIND Dacia și Golf Automatic. Deva, Kogălniceanu, bl. F3, ap. 14. (7563)

● VIND reciver satelit. Deva, telefon 21153. (7564)

● VIND apartament 4 camere. Deva, central, Deva, telefon 11047, după orele 17. (7616)

● VIND motocicletă MZ 250 cmc cu îmbunătățiri și complet audio (magnetofon, pick-up automatic, egalizator, amplificator 2 x 40 W și două boxe 80 W). Deva, telefon 23236. (7617)

● VIND camion Diesel, marca Berliet — 4 t. Orăștie, str. Orizontului, nr. 6, telefon 42743. (7618)

● VIND Dacia 1300 (necesită reparație caroserie).

Hunedoara, telefon 12748. (7044)

● VIND ladă frigorifică și combină frigorifică. Hunedoara, telefoane 14163 sau 22906. (7044)

● VIND televizor color „Samsung“, nou. Hunedoara, telefon 18109. (7043)

INCHIRIERI

● INCHIRIEZ garsonieră nemobilată în Deva, str. 22 Decembrie, bloc 41. Informații telefon 20521, după orele 16. (7556)

● OFER apartament 2 camere, pentru închiriat. Informații, Deva, telefon 23730. (7493)

SCHIMBURI DE LOCUINTE

● SCHIMB apartament 2 camere, confort I, ultracentral Hunedoara, cu apartament 2 camere, Deva (exclus Micro 15). Informații Hunedoara, telefon 22073 și Deva, magazinul „Optica“ (lingă Casa de Cultură). (6558)

PIERDERI

● PIERDUT autorizație nr. 3404, pe numele Petre Marius Daniel, eliberată de

Prefectura județului Hunedoara. O declar nulă. (7551)

● PIERDUT legitimație de călătorie C.F.R., pe numele Serediu Marin. O declar nulă. (7549)

COMEMORARI

● MIINE, 21 decembrie, se împlinesc 6 luni de când draga noastră soție și mamă,

MARIA MORAIT, a plecat dintre noi, pentru totdeauna. Comemorarea la 21 decembrie, orele 9, la Biserica Ortodoxă din Deva. (7544)

● SE împlinesc doi ani de la trecerea în neființă a celui care a fost ing. NICU PEDA. Familia și colegii. Neuitare veșnică! (7500)

● SOȚIA Angelica Chioresanu depiunge și acum pe satul său.

CORNEL CHIOREANU, de la moartea căruia se împlinesc astăzi, 20 decembrie 1991, un an. Pomenire veșnică! (7565)

PREFECTURA JUDEȚULUI HUNEDOARA, DIRECȚIA CONTROL COMERCIAL, BUGET LOCAL, COORDONAREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

CONVOACA

în ziua de 23 decembrie 1991, orele 10, la sala de ședințe a Prefecturii, contabilii-șefi de la societățile comerciale înființate prin decizii ale Prefecturii sau ale primărilor, cu privire la ai unității și evaluarea fondurilor fixe. (954) completarea indicatorilor economico-financiar

SOCIETATEA COMERCIALĂ DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ „CORVINUL“ S.A. HUNEDOARA

organizează prin restaurantele

- „TRAIAN“,
- „CIUPERCA“,
- „GAMBRINUS“,
- Complexul „UNION“

REVELIONUL 1992.

Preț informativ 1 500 de lei/persoană.

Inscrieri direct la șefii de unități. (952)

SOCIETATEA COMERCIALĂ „HABER“ S.A. cu sediul în Hațeg, str. Progresului, nr. 59

Vinde, pentru persoanele interesate, atît fizice cît și juridice, borhot de bere la prețul de 0,15 lei/kg. (953)

SOCIETATEA COMERCIALĂ „ULPIA“ S.A. DEVA

Anunță cumpărătorii înscriși la televizoare color, de la nr. 591 la nr. 640, să se prezinte la magazinul Ulpia, pentru a-și cumpăra televizorul, în termen de 3 zile, din 20 decembrie 1991, până în 23 decembrie 1991, inclusiv, dată pînă cînd se țin la dispoziția dv. (955)

CASA DE SCHIMB VALUTAR „GARANT“ CLUJ-NAPOCA

Instituție particulară ce practică cele mai bune prețuri din țară, cu reprezentanțe în Cluj-Napoca, Oradea, Alba Iulia și Satu Mare, dorește să închirieze un spațiu comercial central la stradă, în municipiul Deva, între 15 și 30 de mp, la un preț ce mulțumește pe oricine. Oferta de preț, inclusiv o schiță sumară a încăperii, le puteți trimite pe adresa: S.C. GARANT S.R.L., str. Barjiu nr. 32, Cluj-Napoca. Informații suplimentare la telefon 951/42586.

■ **DELORS CRITICĂ S.U.A.** Președintele Comisiei CEE, Jacques Delors, a criticat recenta inițiativă a Statelor Unite privind convocarea, în luna ianuarie, a unei conferințe internaționale consacrate acordării de ajutor fostei U.R.S.S. După opinia lui Delors, „este prea ușor să se ia inițiative și să se ignore ceea ce s-a petrecut înainte“. Într-un interviu acordat postului de radio francez R.T.L., președintele Comisiei CEE a relevat că Piața Comună a furnizat, pînă în prezent, 78 la sută din ajutorul internațional acordat Europei de Est, și aproape 80 la sută din asistența acordată U.R.S.S.

■ **92 DE AEROPORTURI ÎN DIFICULTATE.** Radio Moscova, citat de A.F.P., a anunțat că, din lipsă de carburanți, 92 de aeroporturi — respectiv mai mult de jumătate — de pe teritoriul U.R.S.S. și-au suspendat sau au redus zborurile, ceea ce creează grave probleme pentru zeci de mii de călători. O situație deosebit de încordată s-a creat în stațiunea

Soci, de pe țărmul Mării Negre, unde mai multe mii de pasageri sînt confrunțați cu mari dificultăți, din cauza anulării zborurilor interne ale Aeroport. Directorul aeroportului a lansat un apel la ajutor de urgență, autorităților ruse, căroro le-a cerut să adopte măsurile necesare pentru

independența • Norvegia a fost prima țară care a recunoscut Federația Rusă • 20 de specialiști militari și civili, sub egida O.N.U., au sosit în Iugoslavia pentru pregătirea condițiilor desfășurării forțelor de pace. • Cel 12° au căzut de acord să recunoască independența Sloveniei și

recent, peste 30 de laboratoare pentru fabricarea de coca și sulfat de coca, procedind totodată, la arestarea a 36 de traficanți, s-a anunțat la La Paz. În urma unei operațiuni efectuate la Joaquin, în nord-estul țării, în apropiere de frontiera cu Brazilia, poliștii au descoperit un important laborator clandestin pentru coca, — laborator care a fost distrus — și doi șefi ai traficului cu droguri arestați.

■ **VA FI CREATĂ „REPUBLICA SIBERIA“?** Siberia continuă să fie o aneasă furnizoare de materii prime și salvarea ei este posibilă doar prin crearea Republicii Soverane Siberia, care să aibă organismul de conducere propriu — a declarat, într-un interviu acordat ziarului „Tiumenskaia Pravda“, Victor Smunghin, președintele comitetului de organizare pentru crearea grupului regional „Sibir“, filiala din Tiumen. Potrivit lui Smunghin, Republica Siberia ar putea accepta să intre, pe principii federative, în componența Rusiei.

DE PRETUTINDENI

trimiterii de carburanți la Soci — principalul aeroport din Rusia Meridională.

■ **PE SCURT.** • După semnarea Convenției Culturale Europene, România a intrat în ultima etapă pe drumul acceptării, cu drepturi depline, în Consiliul Europei • Di Teodor Meleșcanu, secretar de stat în Ministerul Afacerilor Externe, întreține o vizită în Croația și Slovenia • Kazahstanul și-a declarat

a Croației, cu anumite condiții. O posibilă recunoaștere a fost amînată pînă la data de 15 ianuarie 1992 • Polonia, Cehoslovacia și Ungaria au primit statutul de membri asociați ai CEE. Urmează România și Bulgaria.

■ **OPERAȚIUNE ANTI-DROG ÎN BOLIVIA.** Poliția antidrog boliviană, sprijinită de agenți americani specialiști în domeniu, au descoperit,

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

2700, Deva, str. 1 Decembrie, 35, Județul Hunedoara.
Telefoane : 11275, 12157, 11269
Telefon tipografie : 25904
Fax : 18061

Întreaga răspundere pentru conținutul articolelor publicate o poartă autorii acestora.

TIPARUL :

S.C. „Polidava“ S.A.
Deva, str. 22 Decembrie 257